

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

Protokolant Dorota Szczerbiak

w sprawie D.K.

skazanego z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2023 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku

z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1785/22,

- 1) uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza postępowanie w sprawie;**
- 2) kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1785/22, Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie uznał oskarżonego D.K. za winnego popełnienia występku

z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., za co wymierzył mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 16 lutego 2023 r.

Kasację od wskazanego wyżej orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył powyższy wyrok w całości, na korzyść skazanego D.K., zarzucając: „rażące i stanowiące bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na wydaniu przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku w dniu 8 lutego 2023 r. pod sygn. akt II K 1785/22 wyroku skazującego D.K. za czyn z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k., popełniony w okresie od 11 kwietnia 2021 r. do 20 stycznia 2022 r., które to orzeczenie uprawomocniło się w dniu 16 lutego 2023 r., podczas gdy za tożsamy występki, popełniony na szkodę tej samej małoletniej pokrzywdzonej, zawierający się w zbieżnych granicach czasowych, tj. od 11 kwietnia 2021 r. do 20 stycznia 2022 r. oskarżony został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1713/22, który uprawomocnił się wcześniej, bo w dniu 15 lutego 2023 r.”

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut podniesiony w kasacji, jak i argumentacja go wspierająca okazały się oczywiście zasadne, co skutkowało skierowaniem sprawy na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Analiza akt przedmiotowej sprawy wskazuje jednoznacznie, że Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku wydając w dniu 8 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1785/22, wyrok skazujący D.K. za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 209 § 1 k.k. popełnione w związku z uchyłaniem się od ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego na rzecz córki K.K. w okresie 11 kwietnia 2021 r. do 20 stycznia 2022 r., dopuścił się rażącego naruszenia wskazanego w petitum kasacji przepisu postępowania karnego, które to uchybienie implikuje konieczność wydania

orzeczenia kasatoryjnego. Sąd Najwyższy orzekł zatem o uchyleniu zaskarżonego wyroku i umorzeniu postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Nie ulega wątpliwości, że w chwili orzekania w obrocie prawnym funkcjonował już prawomocny wyrok z dnia 7 lutego 2023 r., wydany przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, w sprawie o sygn. akt II K 1713/22, skazujący tego samego oskarżonego za tożsame przestępstwo popełnione na rzecz tej samej pokrzywdzonej w identycznym okresie. Ten uprzedni wyrok uprawomocnił się jeden dzień wcześniej w stosunku do wyroku będącego przedmiotem niniejszej kasacji, tj. w dniu 15 lutego 2023 r. W efekcie powyższego w obrocie prawnym funkcjonują aktualnie dwa odrębne wyroki skazujące D.K. za przestępstwo niealimentacji zakwalifikowane z art. 209 § 1a k.k. popełnione przez niego na szkodę córki K.K. w okresie od dnia 11 kwietnia 2021 r. do 20 stycznia 2022 r., co jest sprzeczne z obowiązującą zasadą *ne bis in idem*, a tym samym niedopuszczalne. Na gruncie niniejszej sprawy doszło zatem do zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Jednocześnie należy pamiętać, że w przypadku przestępstw niealimentacji, należących do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, przeszkoda procesowa w postaci *rei iudicatae* może zachodzić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, są identyczne i pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt II KK 222/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV KK 149/18). W analizowanej sprawie taka właśnie sytuacja zaistniała.

W układzie okoliczności przedmiotowej sprawy trudno zarzucić Sądowi Rejonowemu brak dostrzeżenia bezwzględnej przesłanki odwoławczej w postaci prawomocnego zakończenia postępowania, skoro w dacie wyrokowania uprzednie orzeczenie ze sprawy sygn. akt II K 1713/22 nie było jeszcze prawomocne, a wydane zostało zaledwie dzień wcześniej. Postępowanie w przedmiotowej sprawie obarczone było jednak ukonstytuowanym w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. bezwzględnym zakazem równoległego prowadzenia postępowań karnych dotyczących tego samego

przedmiotowo procesu, którego Sąd Rejonowy nie dostrzegł, co budzi zdziwienie wobec faktu, że oba postępowania toczyły się w tym samym wydziale tego samego sądu. Brak dostrzeżenia przesłanki *lis pendens*, która powinna skutkować umorzeniem postępowania karnego, doprowadził z kolei do powstania stanu powagi rzeczy osądzonej zanim uprawomocnił się wyrok w przedmiotowej sprawie. Od dnia 15 lutego 2023 r. zaczęła więc w postępowaniu objętym kasacją funkcjonować bezwzględna negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., która zniosła wcześniej zaistniałą względną przesłankę odwoławczą *lis pendens*.

Z uwagi na powyższe, należało uchylić prawomocny wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt II K 1785/22 i umorzyć postępowanie w tej sprawie. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w treści art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. i art. 638 k.p.k.

Z powodów wskazanych powyżej, należało orzec jak w sentencji.